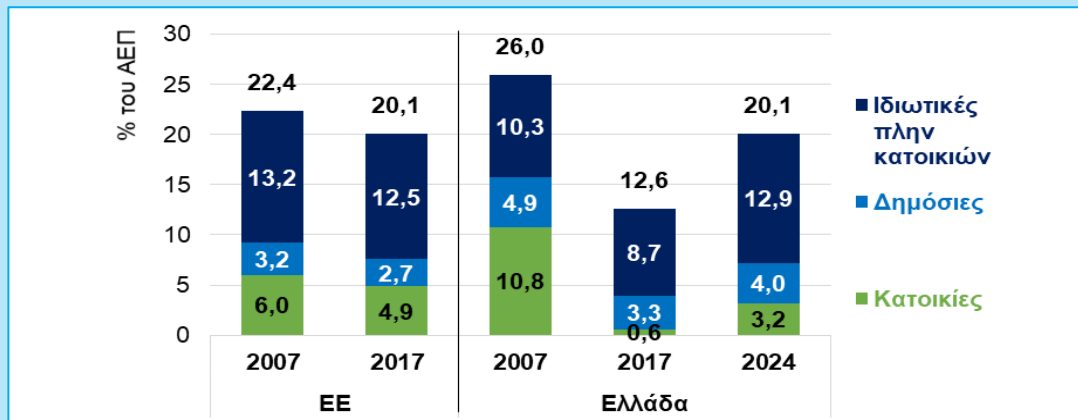

Μεταρρυθμίσεις που θα φέρουν παραγωγικές επενδύσεις για την αναπτυξιακή εκτίναξη της οικονομίας

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Στην εθνική προσπάθεια ανάπτυξης της οικονομίας και αύξησης της απασχόλησης, κύριο ρόλο παίζουν η ποσότητα και η ποιότητα των ιδιωτικών κερδοφόρων επενδύσεων. Διότι ναι μεν το μερίδιο των επενδύσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν στο 26% πριν την κρίση (έναντι 13% σήμερα), η συντριπτική όμως πλειονότητά τους κατευθύνονταν στους διεθνώς μη εμπορεύσιμους κλάδους της οικονομίας υποστηρίζοντας ένα αναπτυξιακό υπόδειγμα εισαγωγών, αποβιομηχάνισης και κατανάλωσης. Απαιτείται συνεπώς να βρεθεί ένα νέο σημείο ισορροπίας στην Ελληνική οικονομία ως προς το μέγεθος και το μείγμα των επενδυτικών κεφαλαίων προς όφελος της παραγωγικής ανασυγκρότησης της χώρας. Μετά από μια 10ετία ισχνών αγελάδων, και με τη δυναμική που αναπτύσσεται στην οικονομία μας, ο ΣΕΒ υποστηρίζει ένα δυναμικό σενάριο διπλασιασμού των παραγωγικών επενδύσεων, με ετήσιο ρυθμό αύξησης επενδύσεων άνω του 10%, από €22,5 δισ. το 2017 σε €45 δισ. περίπου το 2024, ή στο 20% του ΑΕΠ, που είναι σήμερα ο μέσος όρος των επενδύσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ή €3 δισ. έως €3,5 δισ. πρόσθετες επενδύσεις ετησίως. Ο χρόνος αυτός μπορεί να συντομευθεί και ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης να αυξηθεί ακόμη περισσότερο αν η Ελληνική Πολιτεία επιλέξει ένα μεταρρυθμιστικό big bang εφαρμόζοντας μεταρρυθμίσεις που θα μας ξεχωρίσουν από τον διεθνή επενδυτικό ανταγωνισμό, ως χώρας φιλικής και ελκυστικής στις βιομηχανικές και τεχνολογικές επενδύσεις, ως χώρας που ενεργά φροντίζει για την αξιοποίηση των κεφαλαίων, όχι μόνο προς όφελος της εθνικής οικονομίας, αλλά και προς όφελος των επενδυτών που αναλαμβάνουν επενδυτικούς κινδύνους. Για παράδειγμα, υπολογίζεται ότι με ετήσιο ρυθμό αύξησης των επενδύσεων κατά 15% (αντί για 10% στο βασικό σενάριο), ο στόχος των επενδύσεων στο 20% του ΑΕΠ επιτυγχάνεται σε 5 αντί για 7 χρόνια. Αντιθέτως, με ρυθμό αύξησης των επενδύσεων κατά 5% τότε απαιτούνται 16 περίπου χρόνια για να επιτευχθεί ο ανωτέρω στόχος. Η χώρα μας μπορεί μέσα σε μια επταετία να έχει διπλασιάσει σχεδόν τις επιχειρηματικές επενδύσεις και να έχει διαμορφώσει μια πιο ισορροπημένη οικονομία, με αύξηση και των δημόσιων επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων και των επενδύσεων σε κατοικίες και real estate, όχι, όμως, με τις προς κρίσης υπερβολές, όταν οι επενδύσεις σε κατοικίες ήταν μεγαλύτερες εκείνων των επιχειρήσεων. Αν δεν κινηθούμε προς αυτή την κατεύθυνση και επιλέξουμε τη business as usual παλινδρόμηση στις πολιτικές και τις πρακτικές του παρελθόντος, η χώρα θα λιμνάζει σε χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, αποεπένδυσης και μειωμένης παραγωγικότητας για χρόνια. Ήρθε ο καιρός να συμφωνήσουμε σε συλλογικό επίπεδο ότι «ντροπή είναι η φτώχεια και η διαιώνισή της, όχι ο πλούτος και η δημιουργία του» και να δημιουργήσουμε ξανά τις προϋποθέσεις για να γίνει η Ελλάδα μια επικράτεια ευημερίας για τους πολλούς σε υγιείς βάσεις αυτή τη φορά. Για να συμβεί, πάντως, το θετικότερο σενάριο, απαιτείται να κάνουμε δύο πράγματα: πρώτον να αξιολογήσουμε προσεκτικά τις πολιτικές, δομές, διαδικασίες και μηχανισμούς προσέλκυσης επενδύσεων που εφαρμόζουν οι άλλες χώρες. Και δεύτερον, η Ελληνική Πολιτεία να αρχίσει να σκέφτεται με το μυαλό ενός επενδυτή καταργώντας όπου υπάρχουν τα εμπόδια που βρίσκονται διάσπαρτα στην επενδυτική του διαδρομή μέχρι να καταλήξει στην υλοποίηση μιας επενδυτικής απόφασης. Στο [Επενδυτικό Συνέδριο του ΣΕΒ](#) στις 23-24 Απριλίου θα πράξουμε ακριβώς αυτό: θα παρουσιασθούν βέλτιστες μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες και καινοτόμες επενδυτικές πρακτικές, δομές, διαδικασίες και μηχανισμοί, που ελπίζεται ότι θα συμβάλλουν, εφόσον εισαχθούν στη χώρα μας, στην περαιτέρω αύξηση των επενδύσεων, για την επίτευξη όσο το δυνατόν ισχυρότερων ρυθμών ανάπτυξης. Βάση του προγράμματος επενδυτικών μεταρρυθμίσεων αποτελεί η εργαλειοθήκη που ετοίμασε η Deloitte για τον ΣΕΒ με 130 πρακτικές και εφαρμοσμένες λύσεις στα 35 βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επενδυτές σε 9 κλάδους της οικονομίας. Οι παραγωγικές επενδύσεις είναι ο μόνος τρόπος για την αύξηση των εισοδημάτων και της απασχόλησης.
- Το 3μηνο Ιαν – Μαρ 2018 το πρωτογενές αποτέλεσμα του κρατικού προϋπολογισμού ανήλθε σε €2,3 δισ., έναντι €1 δισ. το αντίστοιχο διάστημα το 2017, με τα έσοδα προ επιστροφών φόρου να υπερ-αποδίδουν. Παράλληλα, οι πρωτογενείς δαπάνες (€9,5 δισ.) κινούνται στα επίπεδα του στόχου και σημαντικά χαμηλότερα των αντίστοιχων δαπανών του τριμήνου 2017 (€9,9 δισ.). Από την άλλη πλευρά, τον Φεβρουάριο 2018 αυξήθηκαν σημαντικά οι ληξιπρόθεσμες οφειλές των φορολογούμενων προς το Δημόσιο, ως αποτέλεσμα και ελέγχων σε λίγους φορολογούμενους για τους οποίους βεβαιώθηκαν μεγάλες οφειλές. Στην αγορά εργασίας, το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε στο 20,6%, από 20,8% τον προηγούμενο μήνα και 23,2% τον Ιανουάριο του 2017, ενώ ο ρυθμός μείωσης της ανεργίας αναμένεται να επιταχυνθεί το επόμενο διάστημα, δεδομένης της έναρξης της τουριστικής περιόδου. Από την άλλη, ο Μάρτιος είναι ο 2ος μήνας κατά το 2018 με αρνητικό πληθωρισμό (-0,1% συνολικά το 1ο τρίμηνο), καθώς η επίδραση της αύξησης των έμμεσων φόρων που επιβλήθηκε το 2016 και το 2017 εξασθενεί. Παράλληλα, ο πυρήνας πληθωρισμού (δείκτης τιμών χωρίς διατροφή, ποτά, καπνό και ενέργεια) διαμορφώθηκε σε -0,4%, καταδεικνύοντας σχετική αποδυνάμωση της ζήτησης. Η εξέλιξη αυτή δημιουργεί προβληματισμό για την πορεία της ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία ήδη παρουσίασε κάμψη το τελευταίο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Πάντως, η έναρξη της τουριστικής περιόδου αναμένεται να τυνώσει την απασχόληση, τη ζήτηση και τις τιμές. Την ίδια ώρα, ο κλάδος της οικοδομής εμφανίζει σημάδια ανάκαμψης (+41,7% στον όγκο ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας τον Ιανουάριο του 2018), που πιθανώς σχετίζονται με την κινητικότητα στο χώρο του τουρισμού και της παραθεριστικής κατοικίας, καθώς μεγάλος αριθμός των νέων αδειών αφορά σε ανακαινίσεις σε τουριστικές περιοχές.

Για την επαναφορά της οικονομίας σε ισορροπία...

Ακαθάριστες επενδύσεις ως % του ΑΕΠ κατά κατηγορία (ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat και AMECO, 2017, 2024: εκτιμήσεις ΣΕΒ)

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Με την ευγενική χορηγία:

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmtsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

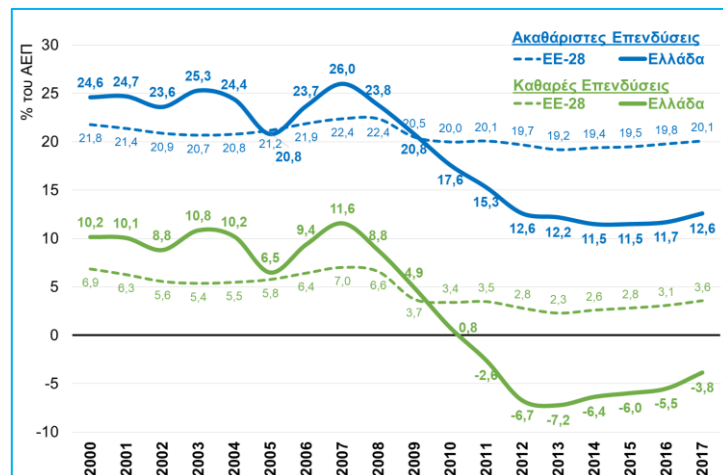

Επενδύσεις: Τι μας χωρίζει από το παρελθόν και τι μας χωρίζει από την Ευρώπη

Στην Ελλάδα οι ακαθάριστες επενδύσεις ανήλθαν το 2017 σε €22,5 δισ. (από €60,5 δισ. το 2007), εκ των οποίων οι κατοικίες σε €1 δισ. (από €25,2 δισ. το 2007), οι δημόσιες επενδύσεις σε €6 δισ. (από €11,3 δισ. το 2007) και οι ιδιωτικές επενδύσεις πλην κατοικιών (επιχειρηματικές) σε €15,5 δισ. (από €24 δισ. το 2007). Στο σύνολό τους, οι καθαρές (μετά από αποσβέσεις) επενδύσεις το 2017 εξακολούθησαν να είναι αρνητικές κατά -€6,9 δισ. (-3,9% του ΑΕΠ), κυρίως λόγω των υψηλών αποσβέσεων σε κατοικίες, σε συνδυασμό με την τεράστια πτώση των επενδύσεων σε κατοικίες, ενώ στο μέσο όρο της ΕΕ-28 είναι θετικές στο 3,3% του ΑΕΠ. Εξαιρουμένων των κατοικιών, πάντως, οι καθαρές επενδύσεις το 2017 έγιναν για πρώτη χρονιά θετικές, που σημαίνει ότι από εδώ και πέρα, οι επενδύσεις (δημόσιες και ιδιωτικές χωρίς κατοικίες) που γίνονται στην Ελλάδα θα αρχίσουν να αυξάνουν το κεφαλαιακό απόθεμα της χώρας, και, κατ' επέκταση, να συμβάλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας και στο βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού. Μέχρι σήμερα, οι λιγοστές επενδύσεις απλώς συντηρούσαν (και μάλιστα όχι πλήρως) τον κεφαλαιακό εξοπλισμό της χώρας, χωρίς να τον αυξάνουν. Συνεπώς, το 2017 είναι μια καμπή στην εξέλιξη των επενδύσεων στην Ελλάδα. Το γεγονός, όμως, ότι οι καθαρές επενδύσεις είναι πολύ χαμηλές, σημαίνει ότι για αρκετά ακόμη χρόνια, η συμβολή των επενδύσεων θα είναι σχετικά περιορισμένη. Σε κάθε περίπτωση, η αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας θα πρέπει να δώσει έμφαση στις επενδύσεις και μάλιστα στις επιχειρηματικές επενδύσεις, που έχουν πολύ μεγαλύτερη επίδραση στην ανάπτυξη από τις επενδύσεις σε κατοικίες ή τις δημόσιες επενδύσεις. Οι προϋποθέσεις για να επιτευχθεί ένας ισχυρός ρυθμός αύξησης των επενδύσεων, πέραν της διαφύλαξης της μακροοικονομικής (αλλά και πολιτικής) σταθερότητας, είναι η περαιτέρω βελτίωση του θεσμικού πλαισίου ενθάρρυνσης και υλοποίησης επενδύσεων στη χώρα.

Δ01: Επενδύσεις ως % του ΑΕΠ στην Ελλάδα και την ΕΕ-28 (Eurostat και AMECO, 2017)

Οι επενδύσεις στην Ελλάδα μειώθηκαν κατά -62,8% μεταξύ 2007 και 2017 ή κατά €37 δισ. περίπου, από €60,5 δισ. το 2007 σε €22,5 δισ. το 2017. Η μείωση αυτή περιορίζεται στα €14 δισ. περίπου, εάν αφαιρέσουμε τις επενδύσεις στην κτηματαγορά, κυρίως κατοικίες, ύψους €25 δισ., και στα €9 δισ. περίπου, εάν ληφθεί υπόψη ότι ο προϋπολογισμός δημοσίων επενδύσεων από €11,3 δισ. το 2007 (και €13,6 δισ. το 2009) διαμορφώνεται σε €6 δισ. το 2017. Δηλαδή, οι επιχειρηματικές επενδύσεις σήμερα (€15,5 δισ.) είναι κατά €8,5 δισ. λιγότερες απ' ό,τι το 2007. Αλλά και από τα €15,5 δισ. που επενδύουν οι επιχειρήσεις, οι αποσβέσεις απορροφούν σχεδόν το 100% περίπου των επενδύσεων (€15,1 δισ.). Σημειώνεται ότι οι καθαρές επιχειρηματικές επενδύσεις το 2007 προσέθεταν €8,6 δισ. ετησίως στο απόθεμα κεφαλαιουχικού εξοπλισμού. Έκτοτε, οι καθαρές επενδύσεις έγιναν σταδιακά αρνητικές (καθώς οι ακαθάριστες επενδύσεις μειωνόντουσαν και οι αποσβέσεις αυξανόντουσαν λόγω της επενδυτικής έκρηξης στα χρόνια πριν το 2007) και, σήμερα έχουν δειλά-δειλά ξαναρχίσει να αυξάνονται (€-549 εκατ. το 2016 και €370,9 εκατ. το 2017, Δ01). Δηλαδή ό,τι επενδύσεις γίνονται σήμερα σε μεγάλο βαθμό, απλώς αναπληρώνουν τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό των επιχειρήσεων που φθείρεται, χωρίς να αυξάνουν παραμόνο οριακά το απόθεμα κεφαλαίου πάνω στο οποίο στηρίζεται η αύξηση της παραγωγικότητας και, κατ' επέκταση, του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού. Για

να αρχίσουν οι επενδύσεις να προσθέτουν στο απόθεμα κεφαλαίου, θα πρέπει κάθε χρόνο να αυξάνουν παραπάνω από το ποσό που αφαιρούν οι αποσβέσεις. Καθώς οι αποσβέσεις θα μειώνονται τα επόμενα χρόνια (λόγω της μείωσης των επενδύσεων από το 2007 και μετά), οι καθαρές επενδύσεις θα είναι σχετικά χαμηλού θετικού μεγέθους αν και θα αρχίσουν σταδιακά να ενισχύονται, αλλά η επίδραση τους τα επόμενα χρόνια στην παραγωγικότητα θα είναι σχετικά μικρή, αν και αυτό εξαρτάται από το κατά πόσον η χώρα θα βιώσει μια ισχυρή επενδυτική εκτίναξη σε μόνιμη βάση ή όχι.

Οι επιχειρηματικές επενδύσεις σήμερα (€15,5 δισ.) είναι κατά €8,5 δισ. λιγότερες απ' ό,τι το 2007. Αλλά και από τα €15,5 δισ. που επενδύουν οι επιχειρήσεις, οι αποσβέσεις απορροφούν σχεδόν το 100% περίπου των επενδύσεων (€15,1 δισ.).

Η ροή επενδύσεων στην οικονομία μπορεί να ενισχυθεί με δημόσιες επενδύσεις και επενδύσεις σε κατοικίες. Και οι δύο κατηγορίες επενδύσεων έχουν καταποντισθεί στη διάρκεια της προσαρμογής. Οι καθαρές δημόσιες επενδύσεις το 2017 ανήλθαν σε €437 εκατ. (έναντι +€4,5 δισ. το 2007) και οι καθαρές επενδύσεις σε κατοικίες σε -€7,7 δισ. (έναντι +€13,9 δισ. το 2007). Με άλλα λόγια, οι δημόσιες επενδύσεις έχουν μόλις αρχίσει να καλύπτουν τη συντήρηση των εθνικών υποδομών χωρίς να προσθέτουν παρά ισχνά στο κεφαλαιουχικό απόθεμα, ενώ οι επενδύσεις σε κατοικίες υπολείπονται κατά -€7,7 δισ. περίπου των αναγκών σε συντήρηση των κατοικιών των νοικοκυριών μειώνοντας ισόποσα τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό της χώρας. Η προσπάθεια ανόρθωσης των καθαρών επενδύσεων στις δύο αυτές κατηγορίες θα είναι, βεβαίως, πολύ δυσκολότερη και θα πάρει πολύ

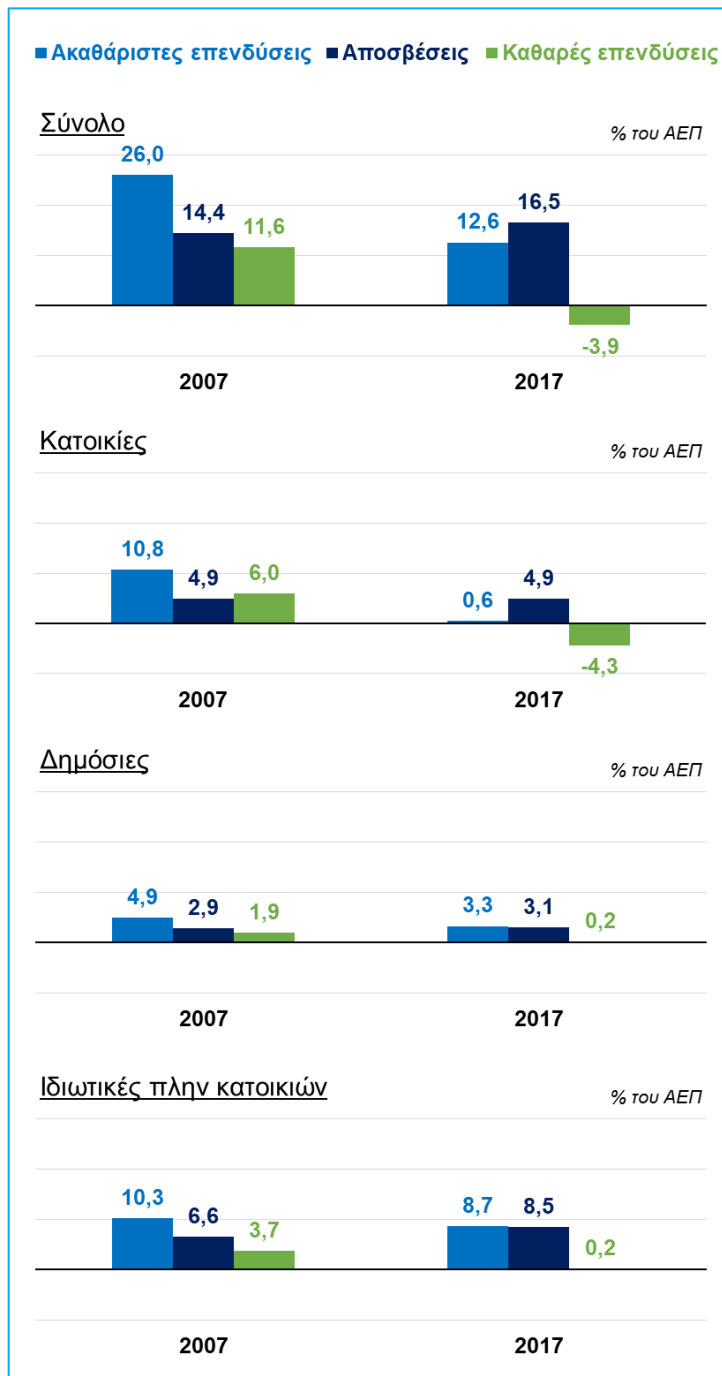
περισσότερο χρόνο από τις επιχειρηματικές επενδύσεις. Όσον αφορά στις δημόσιες επενδύσεις, επιβάλλεται να αυξηθούν σε συνδυασμό με νεωτεριστικές προσεγγίσεις χρηματοδότησης από την αγορά κεφαλαίων για επενδύσεις σε υποδομές, με επέκταση και του συγχρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και του εθνικού σκέλους που χρηματοδοτείται από ίδιους πόρους. Όσον αφορά στις επενδύσεις σε κατοικίες, το ζήτημα ανάγεται στην ταχύτητα ανάκαμψης της κτηματαγοράς και την άρση των φορολογικών, κυρίως, εμποδίων (συμπληρωματικός φόρος ΕΝΦΙΑ, για παράδειγμα), σε συνδυασμό με αναζήτηση εθνικής στρατηγικής κατοικίας (παραθεριστική κατοικία, χωροταξική αναδιάρθρωση αστικού ιστού, χρηματοδότηση στεγαστικών δανείων, κλπ.), που είναι αναγκαία όχι μόνο για αναπτυξιακούς σκοπούς, αλλά και για λόγους ενίσχυσης της κινητικότητας της εργασίας. Σημειώνεται, βεβαίως, ότι η επίπτωση στη συνολική παραγωγικότητα των επενδύσεων σε κατοικίες είναι πολύ μικρότερη εκείνης των επιχειρηματικών επενδύσεων.

Ό,τι επενδύσεις γίνονται σήμερα σε μεγάλο βαθμό, απλώς αναπληρώνουν τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό των επιχειρήσεων που φθείρεται, χωρίς να αυξάνουν παρά μόνο οριακά το απόθεμα κεφαλαίου πάνω στο οποίο στηρίζεται η αύξηση της παραγωγικότητας και, κατ' επέκταση, του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού.

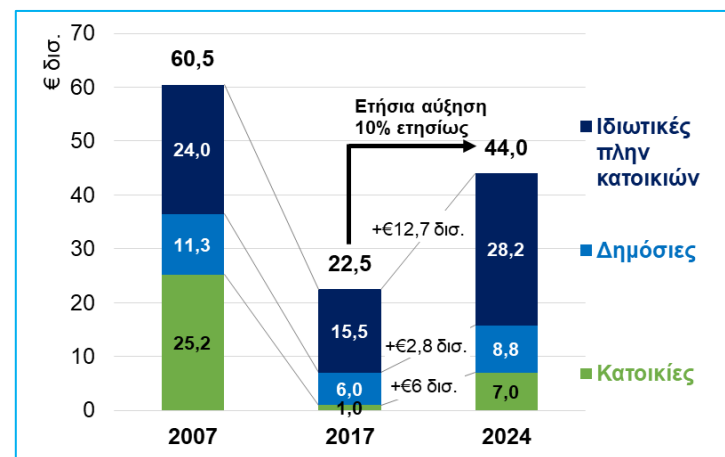
Μια περαιτέρω διερεύνηση (**Δ02**) αποκαλύπτει ότι οι επιχειρηματικές επενδύσεις έχουν μειωθεί μεταξύ 2007 και 2017 κατά 1,6 π.μ. του ΑΕΠ (από 10,3% του ΑΕΠ το 2007 σε 8,7% του ΑΕΠ το 2017). Επίσης η υστέρηση σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής

Δ02: Ακαθάριστες επενδύσεις, αποσβέσεις και καθαρές επενδύσεις ως % του ΑΕΠ κατά κατηγορία (ΕΛΣΤΑΤ και Eurostat, 2017)

Ένωσης grosso modo, ενώ το 2007 ανερχόταν σε 2,9 π.μ. του ΑΕΠ (10,3% στην Ελλάδα και 13,2% στην ΕΕ28), το 2017 ανέρχεται σε 3,8 π.μ. του ΑΕΠ (8,7% στην Ελλάδα και 12,5% στην ΕΕ28). Εάν υποθέσουμε ότι η ΕΕ28 θα επανέλθει σε επίπεδο επιχειρηματικών επενδύσεων κατά 2 π.μ. υψηλότερο του σημερινού (1 π.μ. υψηλότερο του επιπέδου προ κρίσης), τότε το 3,8 π.μ. γίνεται 5,8 π.μ. του ΑΕΠ. Εάν το ΑΕΠ της χώρας αυξάνει με ρυθμό 3% το χρόνο, τότε σε μία επταετία το ΑΕΠ θα έχει ανέλθει σε €219 δισ. περίπου από €178 δισ. το 2017. Άρα, οι 1,6 π.μ. του ΑΕΠ αντιστοιχούν χονδρικά σε €3,5 δισ. περίπου και οι 5,8 π.μ. του ΑΕΠ σε €12,7 δισ. Συνεπώς, σε ασκήσεις επί χάρτου, για την επαναφορά των επιχειρηματικών επενδύσεων στα προ κρίσης επίπεδα, απαιτείται μια σωρευτική αύξηση περίπου €3,5 δισ., και μια **πρόσθετη** αύξηση περίπου €9,2 δισ. για να καλυφθεί και η υστέρηση από τον μέσο όρο της ΕΕ28, ή συνολικά €12,7 δισ. Στην ουσία, πρόκειται για μια αύξηση των επιχειρηματικών επενδύσεων κατά 80% από €15,5 δισ. το 2017 σε €28,2 δισ. σε μια επταετία. Παράλληλα, γίνονται υποθέσεις ότι οι δημόσιες επενδύσεις και οι επενδύσεις σε κατοικίες θα διαμορφωθούν σε 4% του ΑΕΠ και 3,2% του ΑΕΠ αντιστοίχως στο τέλος της περιόδου, από 3,3% του ΑΕΠ και 0,6% του ΑΕΠ αντιστοίχως το 2017 (Διάγραμμα 1^{ης} σελίδας και **Δ03**).

Δ03: Ακαθάριστες επενδύσεις κατά κατηγορία σε € δισ., τρέχουσες τιμές (ΕΛΣΤΑΤ και Eurostat, 2017, 2024: εκτιμήσεις ΣΕΒ)

Μεγαλύτερη έμφαση πρέπει να δοθεί, μεταξύ άλλων, στη μεταποίηση, τον τουρισμό (συμπεριλαμβανομένων των κατοικιών), τις μεταφορές και αποθήκευση, τη γεωργία, τα ορυχεία, ενέργεια και νερό, τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και το εμπόριο, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι όλες οι δραστηριότητες του κάθε κλάδου πρέπει να στηριχθούν.

Όσον αφορά στο σύνολο των επενδύσεων, σε τρέχουσες τιμές και σε ποσοστά του ΑΕΠ, οι ακαθάριστες επενδύσεις στην Ελλάδα μειώθηκαν κατά 13,4 π.μ. του ΑΕΠ (από 26% το 2007 σε 12,7% το 2017) και υστερούν κατά 7,5 π.μ. του ΑΕΠ από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο που ανέρχεται σε 20,1% του ΑΕΠ. Μια προσπάθεια γεφύρωσης του χάσματος με την ΕΕ28, θα απαιτούσε την αύξηση των επενδύσεων κατά 7,5 π.μ. του ΑΕΠ, από τα σημερινά επίπεδα των 12,6 π.μ. του ΑΕΠ προς τις 20 π.μ. του ΑΕΠ, ή σε ευρώ, από €22,5 δισ. το 2017 σε €44 δισ. το 2024.

Το ερώτημα που ακολουθεί είναι βεβαίως σε ποιους κλάδους θα έπρεπε, θεωρητικά, να γίνουν επενδύσεις. Όσον αφορά, λοιπόν, στην κλαδική διάρθρωση των επιχειρηματικών επενδύσεων (**Δ04** και **Δ05**), μεταξύ 2007 και 2016, και σε ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, σημειώθηκε, ενδεικτικά μια μείωση -0,2 π.μ. στη

Δ04: Ακαθάριστες επενδύσεις κατά κλάδο στην Ελλάδα και την ΕΕ (Eurostat, 2016)

	(€ δισ., τρέχουσες τιμές)				(% του ΑΕΠ)			
	Ελλάδα		ΕΕ*		Ελλάδα		ΕΕ*	
	2007	2016	2007	2016	2007	2016	2007	2016
Σύνολο	60,5	20,5	2.924,0	2.965,5	26,0%	11,7%	22,6%	20,0%
Γεωργία	2,2	1,3	69,7	56,8	1,0%	0,8%	0,5%	0,4%
Μη μεταποιητική βιομηχανία	1,2	1,0	151,5	99,2	0,5%	0,6%	1,2%	0,7%
Ορυχεία, λατομεία	0,2	0,3	23,0	9,6	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%
Ηλεκτρισμός, Φ/Α	0,7	0,5	84,8	62,6	0,3%	0,3%	0,7%	0,4%
Νερό, ανακύκλωση	0,3	0,2	43,8	27,0	0,1%	0,1%	0,3%	0,2%
Μεταποίηση	2,4	3,1	403,4	414,8	1,0%	1,8%	3,1%	2,8%
Διύλιση πετρελαίου	0,0	1,1	9,8	4,7	0,0%	0,6%	0,1%	0,0%
Μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών	2,3	2,1	393,6	410,1	1,0%	1,2%	3,0%	2,8%
Κατασκευές	1,4	0,7	131,4	44,1	0,6%	0,4%	1,0%	0,3%
Εμπόριο	3,2	1,5	145,0	75,5	1,4%	0,8%	1,1%	0,5%
Ξενοδοχεία, εστιατόρια	1,1	0,6	35,1	16,7	0,5%	0,3%	0,3%	0,1%
Μεταφορές, αποθήκευση	8,2	2,4	187,1	107,7	3,5%	1,4%	1,4%	0,7%
Λοιπές υπηρεσίες	5,7	3,3	493,3	484,0	2,5%	1,9%	3,8%	3,3%
Ενημέρωση και επικοινωνία	1,4	0,9	130,8	129,4	0,6%	0,5%	1,0%	0,9%
Τράπεζες, ασφάλειες	0,5	0,9	60,6	58,5	0,2%	0,5%	0,5%	0,4%
Τεχνικά και επιστημονικά επαγγέλματα	2,8	1,0	240,0	263,5	1,2%	0,6%	1,9%	1,8%
Τέχνες, διασκέδαση	0,4	0,3	44,7	23,3	0,2%	0,2%	0,3%	0,2%
Λοιπές υπηρεσίες	0,6	0,3	17,1	9,2	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%
Αγορά ακινήτων	26,8	1,2	910,1	641,3	11,5%	0,7%	7,0%	4,3%
Δημόσια διοίκηση, Υγεία, Εκπαίδευση	8,5	5,3	373,0	223,7	3,6%	3,0%	2,9%	1,5%
Δημόσια διοίκηση	6,4	3,7	203,2	110,3	2,7%	2,1%	1,6%	0,7%
Υγεία	0,6	0,4	91,2	67,4	0,2%	0,3%	0,7%	0,5%
Εκπαίδευση	1,5	1,2	78,6	46,0	0,7%	0,7%	0,6%	0,3%

* ΕΕ-28 πλην της Κροατίας για την οποία δεν υπάρχουν στοιχεία κατά κλάδο.

γεωργία, στασιμότητα στα ορυχεία, ενέργεια και νερό, μια αύξηση +0,6 π.μ. στα πετρέλαια, μια αύξηση +0,2 π.μ. στη μεταποίηση, μια μείωση -0,6 π.μ. στο εμπόριο, -0,2 π.μ. στον τουρισμό και -2,1 π.μ. στις μεταφορές και την αποθήκευση, κ.ο.κ. Όσον αφορά στην υστέρηση στις επιχειρηματικές επενδύσεις από την ΕΕ28, καταγράφεται, μεταξύ άλλων, υστέρηση -0,1

π.μ. στα ορυχεία, ενέργεια και νερό, -1 π.μ. στη μεταποίηση, -0,4 π.μ. στην ενημέρωση και τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, -1,2 π.μ. στις επαγγελματικές υπηρεσίες, ενώ στη γεωργία, τα πετρέλαια, το εμπόριο, τον τουρισμό και τις μεταφορές και αποθήκευση, η Ελλάδα καταγράφει υψηλότερα επίπεδα επιχειρηματικών επενδύσεων από το μέσο

Δ05: Επενδύσεις κατά κλάδο στην Ελλάδα και την ΕΕ (Eurostat, 2016)

Ελλάδα, % του ΑΕΠ	Ακαθάριστες επενδύσεις		Αποσβέσεις		Καθαρές επενδύσεις	
	2007	2016	2007	2016	2007	2016
Σύνολο	26,0%	11,7%	14,4%	17,2%	11,6%	-5,5%
Γεωργία	1,0%	0,8%	0,6%	0,8%	0,3%	-0,1%
Ορυχεία, λατομεία	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%
Μεταποίηση	1,0%	1,8%	0,9%	1,1%	0,2%	0,7%
Ηλεκτρισμός, Φ/Α	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,0%	0,0%
Νερό, ανακύκλωση	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
Κατασκευές	0,6%	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,1%
Εμπόριο	1,4%	0,8%	0,8%	0,9%	0,6%	-0,1%
Μεταφορές, αποθήκευση	3,5%	1,4%	1,4%	2,1%	2,1%	-0,7%
Ξενοδοχεία, εστιατόρια	0,5%	0,3%	0,3%	0,4%	0,2%	-0,1%
Ενημέρωση και επικοινωνία	0,6%	0,5%	0,7%	0,8%	-0,1%	-0,3%
Τράπεζες, ασφάλειες	0,2%	0,5%	0,2%	0,3%	0,1%	0,2%
Αγορά ακινήτων	11,5%	0,7%	4,9%	5,2%	6,6%	-4,5%
Τεχνικά και επιστημονικά επαγγέλματα	0,5%	0,4%	0,3%	0,4%	0,1%	0,0%
Υποστηρικτικές δραστηριότητες	0,7%	0,2%	0,3%	0,3%	0,5%	-0,2%
Δημόσια διοίκηση	2,7%	2,1%	2,0%	2,7%	0,7%	-0,5%
Εκπαίδευση	0,7%	0,7%	0,5%	0,7%	0,1%	0,0%
Υγεία	0,2%	0,3%	0,2%	0,3%	0,0%	0,0%
Τέχνες, διασκέδαση	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%
Λοιπές υπηρεσίες	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	0,0%	-0,1%

ΕΕ-27*, % του ΑΕΠ	Ακαθάριστες επενδύσεις		Αποσβέσεις		Καθαρές επενδύσεις	
	2007	2016	2007	2016	2007	2016
Σύνολο	22,6%	20,0%	15,4%	16,7%	7,2%	3,3%
Γεωργία	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%	0,1%	0,0%
Ορυχεία, λατομεία	0,2%	0,1%	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%
Μεταποίηση	3,1%	2,8%	2,6%	2,5%	0,5%	0,3%
Ηλεκτρισμός, Φ/Α	0,7%	0,4%	0,4%	0,5%	0,2%	-0,1%
Νερό, ανακύκλωση	0,3%	0,2%	0,3%	0,2%	0,1%	-0,1%
Κατασκευές	1,0%	0,3%	0,4%	0,3%	0,6%	0,0%
Εμπόριο	1,1%	0,5%	0,7%	0,7%	0,4%	-0,2%
Μεταφορές, αποθήκευση	1,4%	0,7%	0,9%	0,9%	0,5%	-0,1%
Ξενοδοχεία, εστιατόρια	0,3%	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%	0,0%
Ενημέρωση και επικοινωνία	1,0%	0,9%	0,8%	0,8%	0,2%	0,1%
Τράπεζες, ασφάλειες	0,5%	0,4%	0,4%	0,3%	0,1%	0,1%
Αγορά ακινήτων	7,0%	4,3%	3,3%	3,1%	3,7%	1,2%
Τεχνικά και επιστημονικά επαγγέλματα	0,8%	0,6%	0,5%	0,6%	0,2%	0,0%
Υποστηρικτικές δραστηριότητες	1,1%	0,7%	0,7%	0,6%	0,3%	0,0%
Δημόσια διοίκηση	1,6%	0,7%	1,1%	1,1%	0,5%	-0,3%
Εκπαίδευση	0,6%	0,3%	0,4%	0,4%	0,2%	-0,1%
Υγεία	0,7%	0,5%	0,4%	0,5%	0,3%	0,0%
Τέχνες, διασκέδαση	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%
Λοιπές υπηρεσίες	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%

* ΕΕ-28 πλην της Κροατίας για την οποία δεν υπάρχουν στοιχεία κατά κλάδο.

όρο στην ΕΕ28. Τέλος, σημειώνεται ότι η μεγαλύτερη υστέρηση (-3,6 π.μ.), σε σχέση με την ΕΕ28, καταγράφεται στον τομέα των επενδύσεων σε κατοικίες, λόγω της κατάρρευσης της κτηματαγοράς στην Ελλάδα.

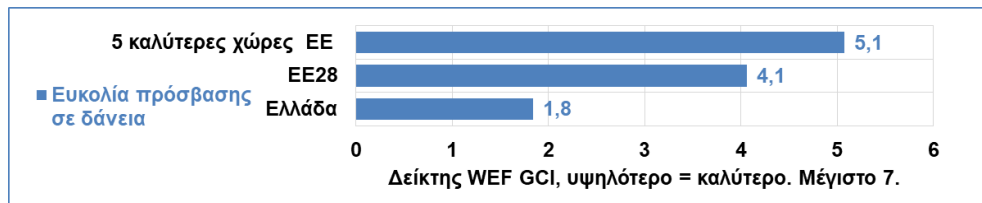
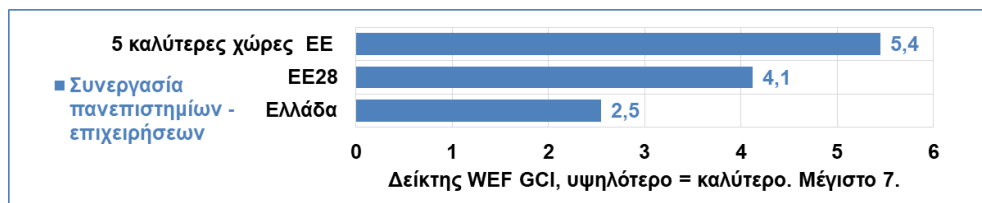
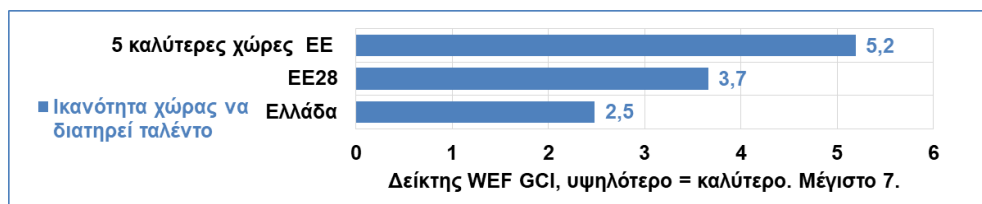
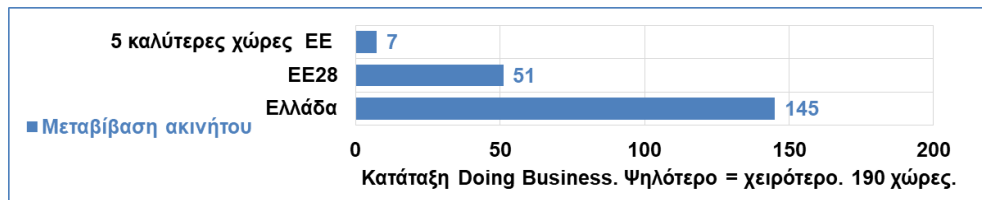
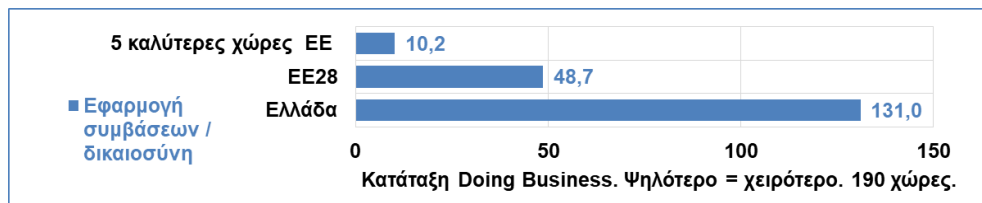
Είναι, συνεπώς, προς το συμφέρον της εθνικής οικονομίας να γίνονται διαθρωπικές μεταρρυθμίσεις που εξισώνουν τους όρους ανταγωνισμού σε όλους τους συμμετέχοντες στην αγορά, που αυξάνουν την αποτελεσματικότητα λειτουργίας των αγορών (για να υπάρχει βέλτιστη κατανομή πόρων), και, που δεν δημιουργούν ανταγωνιστικά μειονεκτήματα για τις εγχώριες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη διεθνή αρένα.

Τα παραπάνω στοιχεία είναι χρήσιμα για την αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας στον τομέα της στήριξης των επιχειρηματικών επενδύσεων, εφόσον το ζητούμενο είναι η χώρα να αποκτήσει μεγαλύτερη εξωστρέφεια στην παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. Προφανώς, μεγαλύτερη έμφαση πρέπει να δοθεί, μεταξύ άλλων, στη μεταποίηση, τον τουρισμό (συμπεριλαμβανομένων των κατοικιών), τις μεταφορές και αποθήκευση, τη γεωργία, τα ορυχεία, ενέργεια και νερό, τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και το εμπόριο, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι όλες οι δραστηριότητες του κάθε κλάδου πρέπει να στηριχθούν. Μια κλαδική πολιτική επενδύσεων, εν γένει, είναι δύσκολο να καταστεί λειτουργική. Η οικονομική πολιτική μέσω οριζόντιων διαθρωπικών δράσεων και μεταρρυθμίσεων, μπορεί, βεβαίως, να κατευθύνει πόρους και να ενισχύει δεξιότητες προς όφελος των κλάδων, των οποίων επιδιώκεται η μεγέθυνση. Οι αποφάσεις, όμως, λαμβάνονται από

ιδιώτες επενδυτές στη βάση της σχετικής κερδοφορίας των διαφόρων κλάδων, που κατ' ουσίαν, με δεδομένες τις οριζόντιες πολιτικές, λαμβάνουν υπόψη τις τεχνολογικές εξελίξεις και την κατανομή των επενδυτικών πόρων διεθνώς στη βάση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην παγκόσμια αγορά. Είναι για αυτό σημαντικό να διαμορφώνεται σε μια χώρα ένα φιλικό προς την επιχειρηματικότητα περιβάλλον, και σε όρους ανταγωνισμού και σε όρους κερδοφορίας μετά από φόρους, ώστε μια ελληνική επιχείρηση να ενισχύει την ανταγωνιστικότητά της στο διεθνές πεδίο. Είναι, συνεπώς, προς το συμφέρον της εθνικής οικονομίας να γίνονται διαθρωπικές μεταρρυθμίσεις που εξισώνουν τους όρους ανταγωνισμού σε όλους τους συμμετέχοντες στην αγορά, που αυξάνουν την αποτελεσματικότητα λειτουργίας των αγορών (για να υπάρχει βέλτιστη κατανομή πόρων), και, που δεν δημιουργούν ανταγωνιστικά μειονεκτήματα για τις εγχώριες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη διεθνή αρένα.

Καθώς η ακραία αβεβαιότητα υποχωρεί και καθώς σταδιακά οι Ελληνικές επιχειρήσεις, ξεκινώντας από τις πλέον οργανωμένες και δυναμικές, ανακτούν ξανά σταδιακά πρόσβαση σε χρηματοδότηση, αναδεικνύονται εκ νέου αρκετά κρίσιμα εμπόδια στην επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις, και τα οποία δεν έχουν απομακρυνθεί, παρά μόνο μερικώς, μέσω των μεταρρυθμίσεων που πράγματι υλοποιήθηκαν στα χρόνια της κρίσης.

Τα ξένα κεφάλαια που επενδύονται στα περιουσιακά στοιχεία μιας χώρας συνιστούν μια ψήφο εμπιστοσύνης προς τη χώρα υποδοχής, καθώς αναγνωρίζεται ότι η επένδυση είναι κατά κανόνα ασφαλής και δυνητικά κερδοφόρα, και ότι το εγχώριο θεσμικό πλαίσιο δρα υποβοηθητικά στην εξέλιξη της επένδυσης.

Δ06: Κατάταξη σε επιλεγμένες διαδικασίες που εξετάζει το Doingbusiness 2018 (*Doing business in 2018 & Εργαλειοθήκη επενδύσεων Deloitte*. Υψηλότερη κατάταξη = χειρότερη θέση ανάμεσα σε 190 χώρες)

Πολλοί δείκτες διεθνών μελετών έχουν καταγράψει στο παρελθόν, και συνεχίζουν την καταγραφή αυτής της πραγματικότητας. Τόσο στην καταγραφή διαδικασιών, ακόμα και απλών και κρίσιμων όπως η μεταβίβαση ακινήτων ή την εφαρμογή συμβάσεων (Δ06), καταγράφονται μεγάλες υστερήσεις στην Ελλάδα ως προς τις διαδικασίες και τους χρόνους. Το αποτέλεσμα αυτών και άλλων αδυναμιών, είναι ότι στην Ελλάδα παραμένουν αδύναμοι κρίσιμοι κρίκοι στις αλυσίδες οικονομικής αξίας, από την ικανότητα της χώρας να απασχολεί τους ανθρώπους με υψηλές δεξιότητες, ή το επίπεδο συνεργασίας πανεπιστημίων – επιχειρήσεων, έως και τη δυνατότητα πρόσβασης των επιχειρήσεων σε τραπεζική χρηματοδότηση.

Παραμένει επίσης, ως χωριστό αλλά όχι ανεξάρτητο, το πρόβλημα του φορολογικού περιβάλλοντος. Αυτό δεν περιλαμβάνει μόνο τους φορολογικούς συντελεστές, που πλέον είναι σε όλα τα επίπεδα από τους υψηλότερους ή / και πλέον προοδευτικούς στην Ε.Ε., συγκρινόμενοι ή και ξεπερνώντας τους συντελεστές που συναντώνται σε χώρες με αναπτυγμένη παραγωγική βάση, ώριμους θεσμούς που εξασφαλίζουν σταθερότητα και συνεχή βελτίωση στο επιχειρηματικό περιβάλλον καθώς και ιδιαίτερα ισχυρό, αποδοτικό και ανταποδοτικό κοινωνικό κράτος. Περιλαμβάνει και σημαντικά ζητήματα όπως οι εξειδικεύσεις του φορολογικού πλαισίου, την εφαρμογή του στην πράξη και την αβεβαιότητα και αστάθεια που διαχρονικά χαρακτηρίζει όλα τα προαναφερόμενα,

οδηγώντας σε αύξηση του κόστους των φορολογικών επιβαρύνσεων για τις επιχειρήσεις.

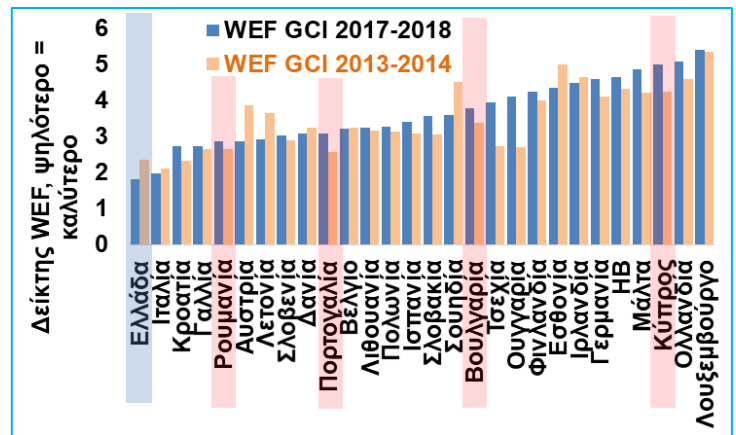
Με δεδομένη την υστέρηση ειδικά στο επίπεδο της ανταποδοτικότητας, οι υψηλοί, σε σύγκριση ειδικά με τις άμεσα ανταγωνιστικές χώρες, συντελεστές οδηγούν σταθερά στην ένταση του φορολογικού ανταγωνισμού που υφίσταται η χώρα, καθώς επενδύσεις και άνθρωποι με υψηλές δεξιότητες αποφεύγουν την Ελλάδα και προτιμούν εναλλακτικούς προορισμούς εγκατάστασης και επαγγελματικής δραστηριοποίησης. Σημασία έχει, επίσης, πως τελικά οι φορολογούμενοι αξιολογούν όχι μόνο το ύψος των φόρων, αλλά και την ανταποδοτικότητα τους. Σχετικά, ο δείκτης «κατά πόσο η φορολογία επιδρά ως κίνητρο στις επενδύσεις» ο GCI του WEF καταγράφει για την Ελλάδα τη χειρότερη επίδοση της ΕΕ28, η οποία υστερεί μάλιστα και σημαντικά των γεωγραφικά εγγυτέρων φορολογικών ανταγωνιστών της χώρας (Δ07). Επιπλέον, αντί να υπάρχει τάση βελτίωσης αυτής της δυσμενούς θέσης της χώρας, τα τελευταία χρόνια καταγράφεται μια σταθερή και σημαντική χειροτέρευση, τόσο σε σύγκριση με το μέσο όρο της ΕΕ όσο και με τους εγγυτέρους φορολογικούς ανταγωνιστές της χώρας (Δ08).

Έτσι, παρά τη σχεδόν δεκαετή μεταρρυθμιστική προσπάθεια της χώρας, συνεχίζουν να υφίστανται σημαντικά προβλήματα και εμπόδια που αποτρέπουν την υλοποίηση παραγωγικών επενδύσεων στη χώρα. Αυτά τα εμπόδια, η απομάκρυνση των οποίων συνιστά φυσικά και ευκαιρία για τη χώρα, επιβαρύνουν δυσανάλογα και την καινοτομία και νεοφυή επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα. Συνεπώς η υιοθέτηση από την Ελλάδα καλών πρακτικών που έχουν ήδη υιοθετήσει άλλες χώρες θα μπορούσαν να βοηθήσουν την Ελλάδα να ενθαρρύνει τον επιχειρηματικό πειραματισμό, τον δυναμισμό ειδικά των νέων επιχειρηματικών προσπαθειών και, τελικά, τη σημαντική ενίσχυση της συνεισφοράς τους στην ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

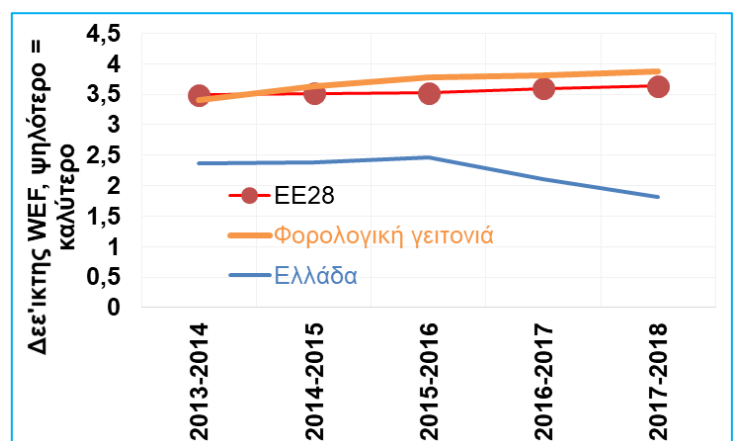
Ένα πρώτο συμπέρασμα από μια διεθνή σύγκριση είναι πως η Ελλάδα δεν είναι η πρώτη χώρα που καλείται να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις αυτές που αφορούν τη διαμόρφωση ενός φιλικού προς τις

επενδύσεις και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητάς περιβάλλοντος. Επίσης, προκύπτει ότι τα προβλήματα δεν είναι άλυτα. Η συστηματική καταγραφή, η προσεκτική ανάλυση των προβλημάτων με γνώμονα τις εστιάσεις των επενδυτών και επιχειρήσεων λαμβάνοντας όμως υπόψη και την υποχρέωση της διοίκησης να επιτελέσει την αποστολή της, οδηγούν στη διατύπωση εύλογων προτάσεων και δράσεων.

Δ07: Βαθμός στον οποίο η φορολογία αποτελεί αντικίνητρο στις επενδύσεις (WEF GCI 2017-2018 & Εργαλειοθήκη επενδύσεων Deloitte. Υψηλότερο = καλύτερο)

Δ08: Βαθμός στον οποίο η φορολογία αποτελεί αντικίνητρο στις επενδύσεις (WEF GCI 2017-2018. Υψηλότερο = καλύτερο)

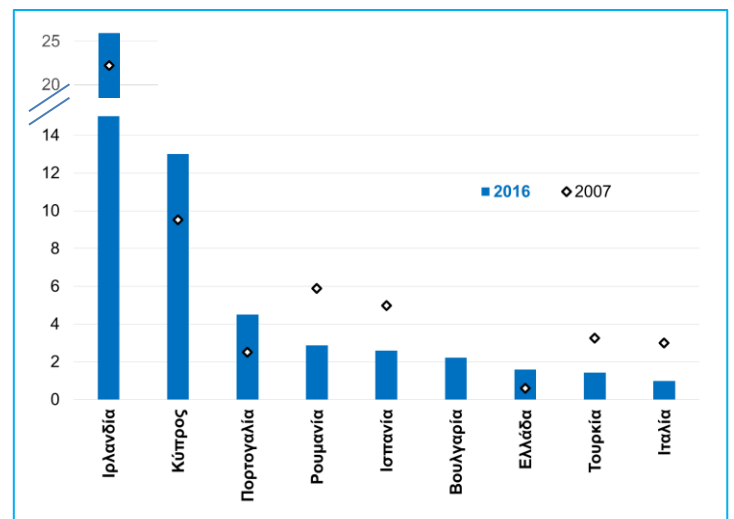

Το κενό επενδύσεων, και κατά προέκταση απασχόλησης, της χώρας έχει πολλαπλώς καταγραφεί. Ομοίως και η υστέρηση στη φιλικότητα του επενδυτικού περιβάλλοντος. Ήρθε η ώρα το Εθνικό Αναπτυξιακό Σχέδιο να κινηθεί πέρα από την καταγραφή και να στραφεί στη διατύπωση συγκεκριμένων και στοχευμένων λύσεων, που θα οδηγήσουν στην κάλυψη της υστέρησης που καταγράφεται για το επιχειρηματικό περιβάλλον. Το τελευταίο αποτελεί αναγκαία, αλλά όχι ικανή συνθήκη καθώς προ απαιτείται και η διατήρηση της αβεβαιότητας σε χαμηλά επίπεδα, για την κάλυψη του επενδυτικού κενού και την ενίσχυση των ρυθμών ανάπτυξης της χώρας.

Μια από τις βασικές συνιστώσες για την επενδυτική εκτίναξη μιας οικονομίας είναι και οι ξένες άμεσες επενδύσεις, ιδίως όταν δεν αφορούν σε εξαγορές περιουσιακών στοιχείων, αλλά σε σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι εξαγορές περιουσιακών στοιχείων δεν είναι σημαντικές. Μια αλλαγή στην ιδιοκτησία και τη διοίκηση και στο επιχειρηματικό σχέδιο λειτουργίας, κατά κανόνα, συμβάλλουν στην εξυγίανση μιας εταιρίας και τη στρέφουν προς νέες και πιο κερδοφόρες δραστηριότητες. Στην ουσία, δράσεις τέτοιου είδους μπορεί να είναι ο προπομπός για ανάληψη πρωτοβουλιών για σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου (επενδύσεις σε φυσική μορφή). Σε κάθε περίπτωση, αυτό θα πρέπει να είναι το τελικό ζητούμενο-όφελος για μια χώρα από τις εισροές ξένων άμεσων επενδύσεων. Είναι προφανές ότι τα ξένα κεφάλαια που επενδύονται στα περιουσιακά στοιχεία μιας χώρας συνιστούν μια ψήφο εμπιστοσύνης προς τη χώρα υποδοχής, καθώς αναγνωρίζεται ότι η επένδυση είναι κατά κανόνα ασφαλής και δυνητικά κερδοφόρα, και ότι το εγχώριο θεσμικό πλαίσιο δρα υποβοηθητικά στην εξέλιξη της επένδυσης. Σε κάθε περίπτωση, οι ξένες άμεσες επενδύσεις (ΞΑΕ) στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατακόρυφα την τελευταία διετία (€2,8 δισ. το 2016 και €3,6 δισ. το 2017), καθώς η χώρα άρχισε να εμφανίζει σημεία ανάκαμψης και η πιθανότητα εξόδου από την κρίση (και πρόσβασης στις αγορές) να αυξάνεται. Βεβαίως, ως % του ΑΕΠ, τα μεγέθη (2016) είναι ακόμη μικρότερα χωρών της Βαλκανικής

(Βουλγαρία, Ρουμανία), αλλά και όλου του Μεσογειακού Νότου), με την εξαίρεση της Ιταλίας και της Τουρκίας, με την Κύπρο και την Ιρλανδία να έχουν καταγράψει σημαντικότερα υψηλά μεγέθη ΞΑΕ, αν και η υστέρηση της Τουρκίας αφορά μόνο το 2016, καθώς τα μεγέθη της όλα τα προηγούμενα χρόνια ήταν ελαφρώς υψηλότερα της Ελλάδας (Δ09).

Δ09: Ξένες Άμεσες Επενδύσεις (καθαρές εισροές) ως % του ΑΕΠ (Παγκόσμια Τράπεζα, 2016)

Παρά τη σχεδόν δεκαετή μεταρρυθμιστική προσπάθεια της χώρας, συνεχίζουν να υφίστανται σημαντικά προβλήματα και εμπόδια που αποτρέπουν την υλοποίηση παραγωγικών επενδύσεων στη χώρα,. Αυτά τα εμπόδια, η απομάκρυνση των οποίων συνιστά φυσικά και ευκαιρία για τη χώρα, επιβαρύνουν δυσανάλογα και την καινοτομία και νεοφυή επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα.

Σημειώνεται ότι οι ΞΑΕ στην Ελλάδα το 2017 αφορούν κυρίως στις υπηρεσίες (69%), και κυρίως τους κλάδους μεταφορές και αποθήκευση, και τις τράπεζες/ασφάλειες, αλλά και στη βιομηχανία (19%), με την μεταποίηση να απορροφά λίγο πάνω από το 5% του συνόλου και την ενέργεια το 10% περίπου (Δ10). Βεβαίως, τα μεγέθη αυτά υπόκεινται σε μεγάλες διακυμάνσεις αναλόγως των επενδύσεων που γίνονται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Επίσης, οι εισροές για αγορά ακινήτων διαμορφώθηκαν κοντά στο 10% του συνόλου το 2017. Στον πίνακα Δ11, καταγράφονται οι ΞΑΕ κατά κλάδο στις χώρες αναφοράς το 2007 και το 2012 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία). Και πάλι, παρατηρείται η έμφαση στις υπηρεσίες και ιδίως στις τράπεζες/ασφάλειες, με την Ιρλανδία να είναι πρωταθλήτρια χώρα σε ΞΑΕ (17% του ΑΕΠ) και την Ιταλία σε απόλυτη στασιμότητα (0% του ΑΕΠ). Οι ΞΑΕ στην μεταποίηση κινούνται στις περισσότερες χώρες κάτω της 1 π.μ. του ΑΕΠ, με την Ιρλανδία μόνο στο 1,3% του ΑΕΠ το 2012.

Δ10: Ξένες Άμεσες Επενδύσεις (καθαρές εισροές) κατά κλάδο (Τράπεζα της Ελλάδος, 2017)

	€ εκατ.	2007	2016	2017
ΓΕΩΡΓΙΑ		3,06	4,67	8,20
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ		-124,31	249,82	666,66
Ορυχεία, λατομεία		2,70	147,76	120,49
Μεταποίηση		-254,55	87,08	188,58
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, Φ/Α		127,54	14,99	357,60
Παροχή νερού, ανακύκλωση		0,00	-0,01	-0,01
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		87,71	29,02	-0,75
ΕΜΠΟΡΙΟ		80,93	75,97	124,84
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		1.540,00	2.288,39	2.469,78
Μεταφορές και αποθήκευση		-26,51	543,11	1.284,29
Ξενοδοχεία, εστιατόρια		43,23	441,87	113,31
Τράπεζες, ασφάλειες		992,36	1.063,70	1.055,60
Λοιπές υπηρεσίες		530,92	239,71	16,58
Ιδιωτικές αγοραπωλησίες ακινήτων		220,86	177,59	327,79
Χωρίς κατανομή		-265,65	-5,93	0,04
ΣΥΝΟΛΟ		1.542,60	2.819,52	3.596,56

Δ11: Ξένες Άμεσες Επενδύσεις (εισροές) κατά κλάδο (ΟΟΣΑ, 2013)

	Ελλάδα				Ιρλανδία				Ιταλία			
	2007 εκατ. USD	% του ΑΕΠ	2012 εκατ. USD	% του ΑΕΠ	2007 εκατ. USD	% του ΑΕΠ	2012 εκατ. USD	% του ΑΕΠ	2007 εκατ. USD	% του ΑΕΠ	2012 εκατ. USD	% του ΑΕΠ
ΓΕΩΡΓΙΑ	4,2	0,0%	14,2	0,0%	58,9	0,0%	-161,5	0,0%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	-170,2	-0,1%	401,5	0,2%	11.203,3	0,5%	-1.667,4	-0,1%
Ορυχεία, λατομεία	3,7	0,0%	9,9	0,0%	1.455,2	0,1%	317,0	0,0%
Μεταποίηση	-348,5	-0,1%	268,9	0,1%	13.040,4	4,8%	2.821,3	1,3%	7.233,4	0,3%	-7.513,6	-0,4%
Ηλεκτρισμός, Φ/Α, νερό	174,6	0,1%	122,7	0,0%	0,0	0,0%	2.514,7	0,1%	5.529,2	0,3%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	120,1	0,0%	33,4	0,0%	377,8	0,0%	-909,5	0,0%
ΕΜΠΟΡΙΟ	110,8	0,0%	104,6	0,0%	2.703,1	1,2%	2.058,9	0,1%	-8.845,6	-0,4%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2.218,9	0,7%	1.444,4	0,6%	11.626,3	4,3%	36.108,0	16,0%	28.101,3	1,3%	277,9	0,0%
Μεταφορές και αποθήκευση	85,3	0,0%	-166,5	-0,1%	338,1	0,1%	489,7	0,2%	5.397,7	0,2%	7.316,9	0,4%
Ξενοδοχεία, εστιατόρια	59,2	0,0%	54,4	0,0%	0,0	0,0%	0,0	0,0%	1.100,6	0,0%	-1.002,6	0,0%
Τράπεζες, ασφάλειες	1.358,5	0,4%	1.361,8	0,6%	3.548,3	1,3%	22.636,2	10,0%	14.001,4	0,6%	6.425,5	0,3%
Λοιπές υπηρεσίες	716,0	0,2%	194,7	0,1%	7.739,9	2,9%	12.982,0	5,8%	7.601,6	0,3%	-12.461,9	-0,6%
Ιδιωτικές αγοραπωλησίες ακινήτων	282,4	0,1%	132,6	0,1%	0,0	0,0%	297,1	0,0%	2.142,3	0,1%
Χωρίς κατανομή	-337,4	-0,1%	-285,5	-0,1%	45,2	0,0%	-600,3	-0,3%	171,1	0,0%	411,0	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ	2.118,0	0,7%	1.740,6	0,7%	24.711,8	9,2%	38.329,0	17,0%	40.209,4	1,8%	92,8	0,0%

	Πορτογαλία				Ισπανία				Τουρκία			
	2007 εκατ. USD	% του ΑΕΠ	2012 εκατ. USD	% του ΑΕΠ	2007 εκατ. USD	% του ΑΕΠ	2012 εκατ. USD	% του ΑΕΠ	2007 εκατ. USD	% του ΑΕΠ	2012 εκατ. USD	% του ΑΕΠ
ΓΕΩΡΓΙΑ	17,0	0,0%	41,0	0,0%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	31.470,2	2,1%	5.210,0	0,8%	5.609,0	0,6%
Ορυχεία, λατομεία	110,9	0,0%	420,3	0,0%	351,0	0,1%	199,0	0,0%
Μεταποίηση	-155,9	-0,1%	-81,0	0,0%	4.197,1	0,3%	8.803,3	0,7%	4.287,0	0,6%	4.652,0	0,5%
Ηλεκτρισμός, Φ/Α, νερό	238,6	0,1%	27.162,2	1,8%	572,0	0,1%	758,0	0,1%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	272,7	0,1%	267,0	0,1%	2.792,6	0,2%	1.484,6	0,1%	259,0	0,0%	1.415,0	0,2%
ΕΜΠΟΡΙΟ	-2.152,4	-0,9%	-241,6	-0,1%	3.834,4	0,3%	2.272,5	0,2%	500,0	0,1%	124,0	0,0%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.490,2	0,6%	5.106,0	2,4%	24.058,9	1,6%	5.687,7	0,4%	13.635,0	2,0%	3.523,0	0,4%
Μεταφορές και αποθήκευση	142,4	0,1%	5.000,7	0,3%	1.138,0	0,2%	-16,0	0,0%
Ξενοδοχεία, εστιατόρια	-14,1	0,0%	349,1	0,0%	164,5	0,0%	33,0	0,0%	16,0	0,0%
Τράπεζες, ασφάλειες	1.494,3	0,6%	6.085,5	2,8%	6.392,9	0,4%	2.784,1	0,2%	11.102,0	1,6%	1.813,0	0,2%
Λοιπές υπηρεσίες	-132,4	-0,1%	12.316,2	0,8%	1.362,0	0,2%	1.710,0	0,2%
Ιδιωτικές αγοραπωλησίες ακινήτων	0,0	0,0%	7.311,4	0,5%	2.926,0	0,4%	2.636,0	0,3%
Χωρίς κατανομή	1.217,6	0,5%	-1.330,6	-0,1%	9.597,7	0,7%	0,0	0,0%	0,0	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ	3.063,1	1,3%	8.998,4	4,2%	64.276,5	4,3%	27.063,0	2,0%	22.047,0	3,3%	13.224,0	1,5%

Το 2017, η ιδιωτική κατανάλωση διαμορφώθηκε στο 68% του ΑΕΠ, με όλη την περίοδο 2010-2016 να βρίσκεται κοντά στο 69% του ΑΕΠ. Ταυτόχρονα, το 2017 οι επενδύσεις σε πάγια διαμορφώθηκαν σε 12,5% του ΑΕΠ, στο ίδιο περίπου επίπεδο της περιόδου 2012-2016, έχοντας καταρρεύσει από 24,6% του ΑΕΠ το 2007 σε 14,7% του ΑΕΠ το 2011. Ως αποτέλεσμα της κατάρρευσης του ΑΕΠ κατά -25%, η διαφορά εισαγωγών-εξαγωγών (το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών) συμπιέστηκε από 13 π.μ. του ΑΕΠ το 2007 σε 2,7 π.μ. του ΑΕΠ το 2016, με τις εισαγωγές να πέφτουν κατά 5 π.μ. μέχρι το 2012/2013, μόνο και μόνο για να επανέλθουν στα προ κρίσης επίπεδα ως % του ΑΕΠ το 2017, και τις εξαγωγές να επεκτείνονται κατά 10 π.μ. του ΑΕΠ. Συνολικά, η προσαρμογή οδήγησε σε μια πτώση των επενδύσεων σε πάγια και των εισαγωγών, μια αύξηση των εξαγωγών και στασιμότητα στην κατανάλωση, ως ποσοστά στο ΑΕΠ.

Μια αύξηση των επενδύσεων δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνο εάν μειωθεί περίπου ισόποσα η ιδιωτική κατανάλωση, ως ποσοστό του ΑΕΠ, με αμετάβλητη τη σχέση εξαγωγών-εισαγωγών, χωρίς δηλαδή τη χρήση αποταμιεύσεων από το εξωτερικό, και το δημοσιονομικό ισοζύγιο χονδρικά σε μικρό πλεόνασμα, χωρίς δηλαδή το κράτος να απομειώνει την εθνική αποταμίευση.

Η ιδιωτική κατανάλωση σήμερα, είναι, σε ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, μεγαλύτερη από τα προ κρίσης επίπεδα, με τις επενδύσεις να έχουν καταρρεύσει και τις εξαγωγές να στηρίζουν το ΑΕΠ. Μια αύξηση των επενδύσεων δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνο εάν μειωθεί περίπου ισόποσα η ιδιωτική κατανάλωση, ως ποσοστό του ΑΕΠ, με αμετάβλητη τη

σχέση εξαγωγών-εισαγωγών, χωρίς δηλαδή τη χρήση αποταμιεύσεων από το εξωτερικό, και το δημοσιονομικό ισοζύγιο χονδρικά σε μικρό πλεόνασμα, χωρίς δηλαδή το κράτος να απομειώνει την εθνική αποταμίευση. Για να μειωθεί λιγότερο η κατανάλωση από την απαιτούμενη αύξηση των επενδύσεων ως % του ΑΕΠ, η οικονομία θα πρέπει να γίνει αποδέκτης κεφαλαίων (αποταμιεύσεων) από το εξωτερικό, με ταυτόχρονη διόγκωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Τα κεφάλαια αυτά πρέπει να χρησιμοποιηθούν για επενδύσεις και όχι για κατανάλωση. Αυτό σημαίνει ότι η ιδιωτική κατανάλωση πρέπει να αυξάνει με μικρότερο ρυθμό από ό,τι αυξάνει το ΑΕΠ (τα εισοδήματα στην οικονομία) και οι επενδύσεις με πολύ μεγαλύτερο ρυθμό από την αύξηση του ΑΕΠ. Εάν η ιδιωτική κατανάλωση είναι συνάρτηση των εισοδημάτων των νοικοκυριών (συντάξεις, αμοιβές και απασχόληση) μείον τις εισφορές και τους φόρους που πληρώνουν, προφανώς τα περιθώρια για αύξηση των αμοιβών, εάν δεν μειωθούν οι εισφορές και οι φόροι, και με δεδομένη την αναγκαία αύξηση της απασχόλησης για να απορροφηθεί η ανεργία, είναι σχετικώς μικρά. Συνεπώς, οι σχετικές επιλογές σε διαγενεακό επίπεδο είναι μάλλον δύσκολες.

Στην περίοδο της ανάκαμψης από εδώ και πέρα, η μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης θα σημαίνει ότι η ιδιωτική κατανάλωση θα αυξάνει μεν, αλλά με πολύ χαμηλότερο ρυθμό από το ΑΕΠ, εκτός και αν υπάρχει κρατικός δανεισμός από το εξωτερικό που θα στηρίζει το εισόδημα των νοικοκυριών μέσω ελλειμμάτων του προϋπολογισμού (που δεν πρόκειται να υπάρξει). Διότι εάν υπάρξει, απλώς θα αυξηθεί η κατανάλωση και οι εισαγωγές, ενώ οι επενδύσεις θα μείνουν στάσιμες.

Συμπερασματικά, στην περίοδο της προσαρμογής, η σταθερότητα της ιδιωτικής κατανάλωσης σήμαινε ότι η ιδιωτική κατανάλωση μειωνόταν με τον ίδιο ρυθμό που έπεφταν τα εισοδήματα στην οικονομία (το ΑΕΠ δηλαδή). Στην περίοδο της ανάκαμψης από εδώ και πέρα, η μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης θα σημαίνει ότι η ιδιωτική κατανάλωση θα αυξάνει μεν, αλλά με πολύ χαμηλότερο ρυθμό από το ΑΕΠ, εκτός και αν υπάρχει κρατικός δανεισμός από το εξωτερικό που θα στηρίζει το εισόδημα των νοικοκυριών μέσω ελλειμμάτων του προϋπολογισμού (που δεν πρόκειται να υπάρξει). Διότι εάν υπάρξει, απλώς θα αυξηθεί η κατανάλωση και οι εισαγωγές, ενώ οι επενδύσεις θα μείνουν στάσιμες.

Οικονομικές εξελίξεις

Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού: Το τρίμηνο Ιανουαρίου – Μαρτίου 2018 το πρωτογενές αποτέλεσμα του κρατικού προϋπολογισμού ανήλθε σε €2,3 δισ., έναντι €2,75 δισ. το Φεβρουάριο 2018 και €1 δισ. το Μάρτιο 2017. Την ίδια ώρα, τα έσοδα προ επιστροφών φόρου του τακτικού προϋπολογισμού συνέχισαν να υπερ-αποδίδουν έναντι των εσόδων του αντίστοιχου διαστήματος του 2017, αλλά και έναντι του στόχου. Συγκεκριμένα, ανήλθαν σε €12,1 δισ. έναντι €11,7 δισ. το αντίστοιχο διάστημα του 2017 και στόχου για το 2018 €11,5 δισ.

Όμως, η υπερ-απόδοση αυτή στηρίζεται στην καλή πορεία των πρώτων δυο μηνών, και ειδικά του Φεβρουαρίου, καθώς τον Μάρτιο τα έσοδα προ επιστροφών φόρου ανήλθαν σε €2,99 δισ., έναντι €3,1 δισ. το Μάρτιο 2017. Αντίστοιχα, μετά την αφαίρεση των επιστροφών (που εμφανίζονται ελαφρά αυξημένες στο τρίμηνο του 2018 στα €1,08 δισ. από €1,01 δισ. το 2017 για το αντίστοιχο διάστημα) τα ποσά αυτά διαμορφώνεται αντίστοιχα σε €2,63 δισ., έναντι €2,75 δισ. το Μάρτιο 2017. Μέρος αυτής της αποδυνάμωσης ενδέχεται να συνδέεται με αλλαγές στο χρονισμό πληρωμής ορισμένων φορολογικών υποχρεώσεων προς το Φεβρουάριο, και αναμένεται σχετικά η δημοσίευση των αναλυτικών και οριστικών στοιχείων εκτέλεσης προϋπολογισμού, αλλά εν τέλει τον Μάρτιο η αύξηση των εσόδων δεν είχε τη δυναμική των δυο πρώτων μηνών (Δ12). Από την άλλη, τα έσοδα του ΠΔΕ, μετά την αποδυνάμωση του Φεβρουαρίου, επανήλθαν σε δυναμική αύξησης, με τις εισροές από την ΕΕ να αυξάνονται και μετά τις υψηλές πληρωμές του Ιανουαρίου 2018 οδήγησαν τα έσοδα του ΠΔΕ στα €1,06 δισ., από €651 εκατ. το 2017 και στόχου €531 εκατ., διασφαλίζοντας έτσι την συνέχιση της δυναμικής των προηγούμενων μηνών στο σύνολο των καθαρών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού.

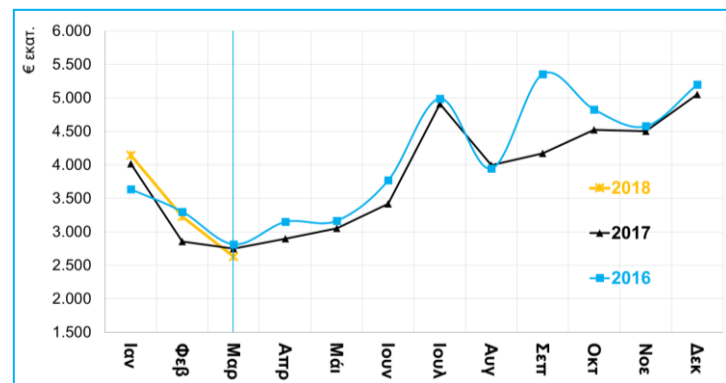
Την ίδια ώρα, οι πρωτογενείς δαπάνες (€9,5 δισ.) κινούνται στα επίπεδα του στόχου (€9,5 δισ.) και σημαντικά χαμηλότερα των αντίστοιχων δαπανών του τριμήνου 2017 (€9,9 δισ.), με το ίδιο να ισχύει για τις δαπάνες επενδύσεων (€348 εκατ. έναντι δαπανών 366

εκατ. πέρυσι και στόχου €680 εκατ.), ενώ παραμένει ότι φέτος είναι πολύ χαμηλότερες στο τρίμηνο οι αμυντικές δαπάνες και, κυρίως, αναλήψεις χρεών (€63 εκατ. έναντι €557 εκατ. πέρυσι).

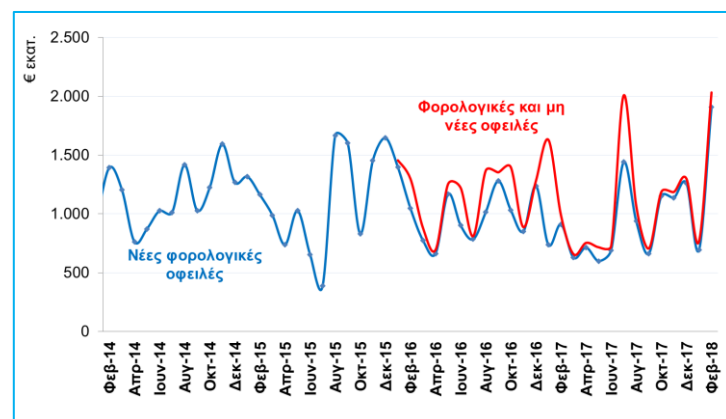
Έτσι, ως αποτέλεσμα το πρωτογενές πλεόνασμα παρέμεινα σημαντικά αυξημένο έναντι του στόχου παρά την υποχώρηση της δυναμικής των εσόδων προ επιστροφών φόρου του Μαρτίου 2018 έναντι του Μαρτίου 2017, και παρά την υποχώρηση του έναντι του Φεβρουαρίου που σχετίζεται με το σχετικό μέγεθος των δαπανών και εσόδων κατά το μήνα Μάρτιο.

Από την άλλη πλευρά, τον Φεβρουάριο 2018 αυξήθηκαν σημαντικά οι ληξιπρόθεσμες οφειλές των φορολογούμενων προς το Δημόσιο (ανερχόμενες σε €2,8 δισ. έναντι €766 εκατ. τον Ιανουάριο 2018 και €1,63 δισ. το Φεβρουάριο 2017, Δ13), που περιλαμβάνουν και τη βεβαίωση μεγάλων οφειλών σε λίγους φορολογούμενους.

Δ12: Έσοδα τακτικού προϋπολογισμού, μετά από αφαίρεση επιστροφών και εσόδων από μέρισμα ΤΤΕ, ANFA&SMP και αποκρατικοποιήσεις (Υπ. Οικ. Μαρτ. 2018)

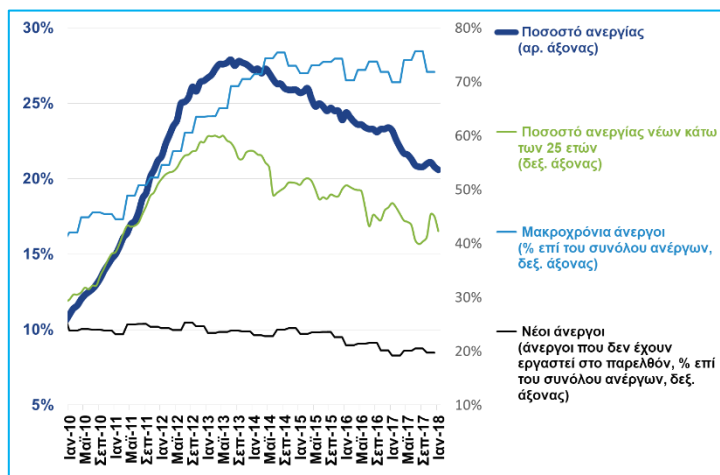
Δ13: Ληξιπρόθεσμες οφειλές φορολογούμενων προς το Δημόσιο (ΑΑΔΕ, Φεβ. 2018)

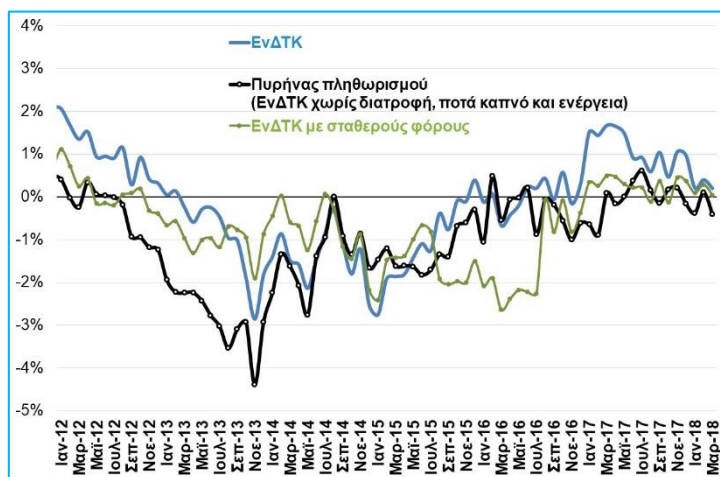
Αγορά εργασίας: Στο 20,6% υποχώρησε το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Ιανουάριο του 2018, από 20,8% τον προηγούμενο μήνα και 23,2% τον Ιανουάριο του 2017. Ο ρυθμός μείωσης της ανεργίας αναμένεται να επιταχυνθεί το επόμενο διάστημα, δεδομένης της έναρξης της τουριστικής περιόδου, ακολουθώντας την τάση του 2017 (**Δ14**). Παράλληλα, τον Φεβρουάριο του 2018 οι εγγεγραμμένοι άνεργοι μειώθηκαν κατά -11,3 χιλ. περίπου σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα και κατά -14,8 χιλ. σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο του 2017, ενώ τον Μάρτιο του 2018 οι καθαρές προσλήψεις εμφάνισαν σημαντική άνοδο (55.494, έναντι 38.517 το Μάρτιο του 2017), ως αποτέλεσμα κυρίως της αύξησης της απασχόλησης σε κλάδους και επαγγέλματα που σχετίζονται με τον τουρισμό και το λιανικό εμπόριο. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων, αν και παρουσίασε ελαφρά κάμψη το 4^ο τρίμηνο του 2017 σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο (71,8% από 75,7% το 3^ο τρίμηνο του 2017), παρέμεινε στο ίδιο επίπεδο σε σύγκριση με το 4^ο τρίμηνο του 2016, χωρίς να παρουσιάζει μια σαφή πτωτική τάση. Αντίθετα, το ποσοστό ανεργίας νέων ηλικίας 15-24 ετών μειώθηκε σε 42,3% τον Ιανουάριο του 2018, από 45% τον προηγούμενο μήνα και 47,5% τον Ιανουάριο του 2017, ακολουθώντας ανάλογη περίπου πορεία με εκείνη του γενικού ποσοστού ανεργίας (**Δ14**).

Δ14: Εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας
(ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Ιαν. 2018)

Τιμές: Σε οριακά αρνητικό έδαφος κινήθηκε πληθωρισμός τον Μάρτιο 2018 (-0,2%), καθώς η επίδραση της αύξησης των έμμεσων φόρων που επιβλήθηκε το 2016 και το 2017 εξασθενεί (**Δ15**). Σημειώνεται ότι ο Μάρτιος είναι ο 2^{ος} μήνας κατά το 2018 με αρνητικό πληθωρισμό (-0,1% συνολικά το 1ο τρίμηνο), ενώ ο πυρήνας πληθωρισμού (δείκτης τιμών χωρίς διατροφή, ποτά, καπνό και ενέργεια) διαμορφώθηκε σε -0,4%. Η εξέλιξη αυτή καταδεικνύει σχετική αποδυνάμωση της ζήτησης και δημιουργεί προβληματισμό για την πορεία της ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία ήδη παρουσίασε κάμψη το τελευταίο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Πάντως, η έναρξη της τουριστικής περιόδου αναμένεται να τονώσει την απασχόληση, τη ζήτηση και τις τιμές το επόμενο διάστημα.

Δ15: Πυρήνας πληθωρισμού και εναρμονισμένος ΔΤΚ με σταθερούς φόρους (ΕΛΣΤΑΤ, Μαρ. 2018)

Δ16: Δείκτης τιμών καταναλωτή κατά κατηγορία αγαθών και υπηρεσιών (ΕΛΣΤΑΤ, Μαρ. 2018)

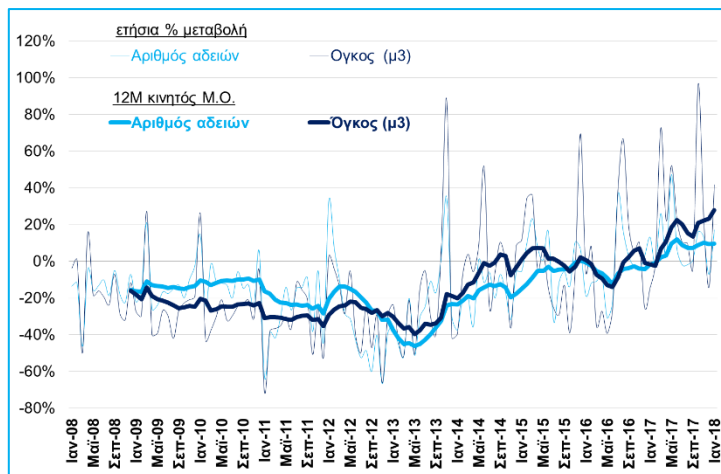
Σημειώνεται, επίσης, ότι ο πληθωρισμός κινήθηκε ανοδικά το 2017 (+1,1%), κυρίως λόγω της αύξησης των τιμών στις μεταφορές (+6,3%), τα ποτά/καπνό (+6%) και τα ξενοδοχεία/εστιατόρια (+1,6%). Σε αυτές τις τρεις κατηγορίες οι τιμές εξακολουθούν να κινούνται ανοδικά το πρώτο 3μηνο του 2018, στην εκπαίδευση παρουσιάζουν οριακή άνοδο, ενώ αντίθετα σε όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες υποχωρούν (Δ16).

Οικοδομική δραστηριότητα: Αύξηση +41,7% παρουσίασε η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα τον Ιανουάριο του 2018, με βάση τον όγκο που αντιστοιχεί στις νέες άδειες, ενισχύοντας τις προοπτικές ανάκαμψης του κλάδου (Δ17). Πιο αναλυτικά, ο αριθμός των νέων αδειών τον Ιανουάριο του 2018 ανήλθε σε 915, η επιφάνεια που αντιστοιχεί σε αυτές σε 195,6 χιλ. μ² και ο όγκος σε 768,7 χιλ. μ³, έναντι 781, 138,4 χιλ. μ² και 542,3 μ³ αντίστοιχα τον Ιανουάριο του 2017. Σημειώνεται ότι συνολικά το 2017 η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα παρουσίασε άνοδο για πρώτη φορά έπειτα από 9 έτη πτώσης (Δ18).

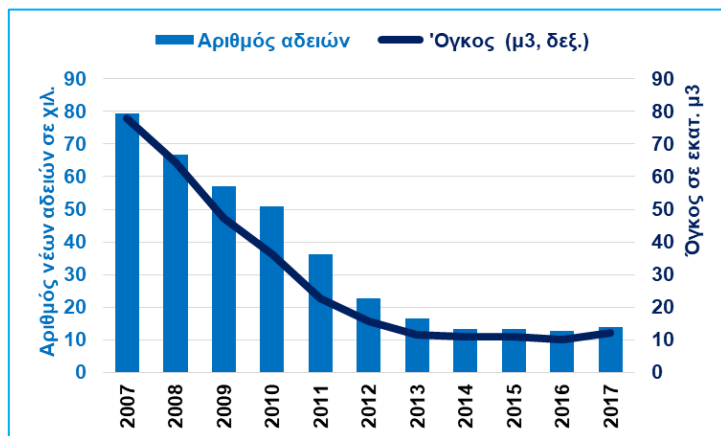
Τα σημάδια ανάκαμψης που εμφανίζει ο κλάδος της οικοδομής πιθανώς σχετίζονται με την κινητικότητα στο χώρο του real estate, του τουρισμού και της παραθεριστικής κατοικίας, καθώς μεγάλος αριθμός των νέων αδειών το 2016 και 2017 αφορά σε ανακαινίσεις σε τουριστικές περιοχές. Επιπρόσθετα, η αύξηση που παρατηρείται στις βιομηχανικές πωλήσεις

τσιμέντου και έτοιμου σκυροδέματος, προϊόντων χαλυβουργίας (σωλήνες), ανυψωτικών μηχανημάτων και μηχανημάτων κατεργασίας μετάλλων, αποτελεί θετικό σημάδι για την εξέλιξη της παραγωγής στον τομέα των κατασκευών. Προβληματισμό προκαλεί ωστόσο η απουσία ενός εθνικού σχεδίου μιας «νέας γενιάς» έργων διασυνδέσεων και υποδομών. Αυτό εξηγεί και τις χαμηλές επιχειρηματικές προσδοκίες στις κατασκευές, χωρίς να διαμορφώνεται ακόμα μία σαφής τάση βελτίωσης.

Δ17: Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα, ετήσια % μεταβολή (ΕΛΣΤΑΤ, Ιαν. 2018)

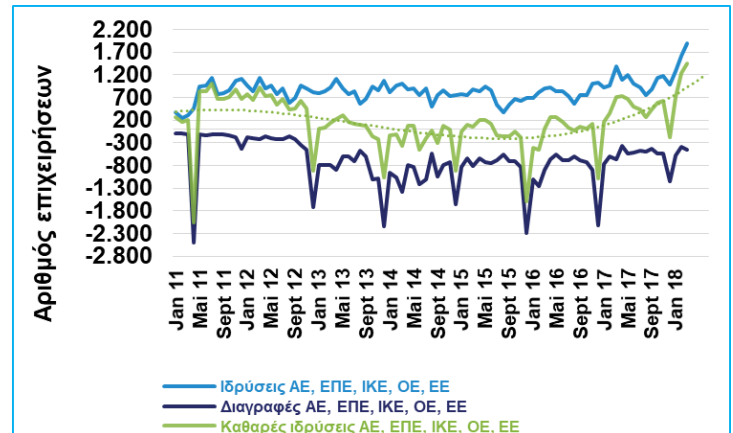
Δ18: Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα: αριθμός νέων αδειών και όγκος σε κυβικά μέτρα που αντιστοιχεί σε αυτές, ετήσια στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2017)

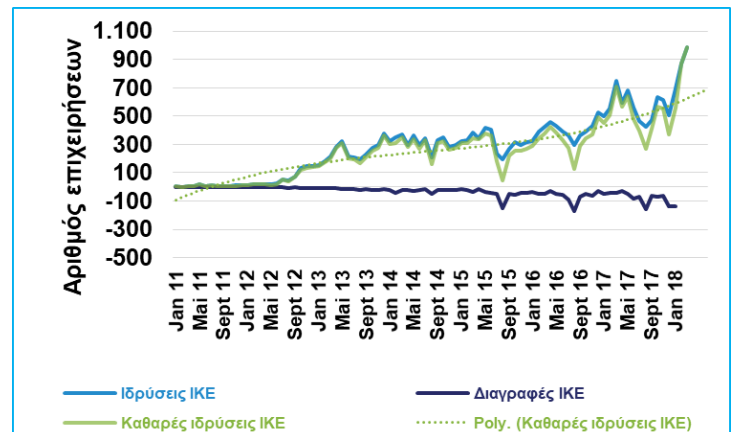

Ιδρύσεις και διαγραφές επιχειρήσεων: Από τις αρχές του έτους καταγράφεται μια επιτάχυνση του ρυθμού καθαρής ίδρυσης νέων επιχειρήσεων, εξαιρουμένων των ατομικών, η οποία είχε πιο διστακτικά διαμορφωθεί κατά τη διάρκεια του 2016. Η τάση αυτή προκύπτει από τη σχετική σταθερότητα των διαγραφών και την αύξηση των νέων ιδρύσεων (**Δ19**). Η εξέλιξη αυτή υποστηρίζεται κυρίως από την ίδρυση νέων ΙΚΕ (**Δ20**), αλλά και ΟΕ & ΕΕ, ενώ οι ΑΕ εμφανίζουν ελαφρά ανάκαμψη στις ιδρύσεις και, τέλος, οι ΕΠΕ μαζί με τις ατομικές επιχειρήσεις φαίνεται να εγκαταλείπονται σταδιακά ως εταιρικά σχήματα επιλογής για τα νέα επιχειρηματικά εγχειρήματα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία του ΓΕΜΗ, στο πρώτο τρίμηνο του 2018 ιδρύθηκαν, σε καθαρή βάση, 2.418 ΙΚΕ (αντί 1.669 το πρώτο τρίμηνο του 2017 και 1.011 το πρώτο τρίμηνο του 2016), 1.042 ΕΕ & ΟΕ (αντί καθαρών διαγραφών 190 ΟΕ & ΕΕ το πρώτο τρίμηνο του 2017 και καθαρών διαγραφών 1.238 ΟΕ & ΕΕ το πρώτο τρίμηνο του 2016), 21 ΑΕ (αντί καθαρών διαγραφών 20 ΑΕ το αντίστοιχο τρίμηνο του 2017 και καθαρών διαγραφών 123 ΑΕ το αντίστοιχο τρίμηνο του 2016) και 921 ατομικές επιχειρήσεις (αντί 584 καθαρών διαγραφών το πρώτο τρίμηνο του 2017 και 1.959 καθαρών διαγραφών το πρώτο τρίμηνο του 2016). Σημειώνεται ότι από το 2017 υπάρχει υποχώρηση της ίδρυσης ατομικών επιχειρήσεων, αλλά καθώς σταθεροποιείται και ο ρυθμός των διαγραφών εμφανίζεται να σταθεροποιείται και ο ρυθμός των καθαρών ιδρύσεων. Τέλος, σε ότι αφορά τις ΕΠΕ, οι καθαρές διαγραφές το πρώτο τρίμηνο του 2018 ανήλθαν σε 106 (έναντι 229 το 2017 και 500 το 2016, πάντα για το πρώτο τρίμηνο).

Δ19: Ιδρύσεις και διαγραφές ΑΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ & ΕΕ (ΓΕΜΗ, Μαρ. 2018)

Δ20: Ιδρύσεις και διαγραφές ΙΚΕ (ΓΕΜΗ, Μαρ. 2018)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€368 δισ.
67% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€60 δισ.
51% συνόλου*

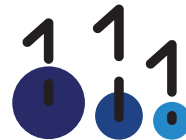
ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€62 δισ.
43% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€2,4 δισ. **
30% συνόλου**

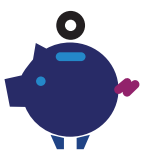
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

190.000
11% συνόλου ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ

€4,8 δισ.
20% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

€2,1 δισ.
20% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ

€0,8 δισ.
29% συνόλου****

* 20.500 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2015 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
T: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
T: +32 (0) 2 662 26 85
E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

